Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 154. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 14-го СЕРПНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 14, 1984 No. 154. VOL. XCI.

Сен. Персі став коспонзором резолюції в справі голоду



Сен. Ч. Персі.

Чикаго, Ілл. — Сенатор Чарлз Персі проголосив на пресовій конференції під час Тижня Поневолених Націй, що відбулася тут у неділю, 19-го серпня, що він буде коспонзором резолюції ч. 101, в якій засуджується совєтсько-російську ролю в смерті семи мільйонів українців в час Великого голоду в Україні в 1932-33 роках. Він доручив своєму персоналові додати його ім'я до коспонзорів в Сенаті цієї резолюції. Він також сприяє прийняттю в Сенаті резолюції ч. 2456 за створення комісії для дослідження причин і наслідків цього голоду.

„Наше Слово" у Варшаві знова почало виходити

Варшава, Польща. — Тижневик „Наше Слово", яке є органом Українського Суспільно-Культурного Товариства в Польщі і одиноким лучником між розкиненими українськими громадами в різних частинах країни, знов почало виходити.

У згаданій газеті з 29-го липня ц.р., появилася коротенька замітка, у якій говориться, що „після десятитижневої перерви віддаємо у ваші руки шановні читачі й передплатники, черговий, двадцять перший цьогорічний номер „Нашого Слова", разом з четвертим номером „Нашої Культури". Хотілося б сказати, що від нині знов навстіж відкрите вікно нашого спільного дому для діяльності УСКТ. Припинення друку тижневика, зокрема в останньому періоді, немов би послаблююче позначилось і на роботі ланок нашого Товариства, бо втратили ми наш внутрішній зв'язок, такий необхідний в житті — діяльності нашої громади. Щоб цей зв'язок наладнати, вжили ми та надалі вживаємо заходів, щоб у майбутньому „Наше Слово" систематично доходило до ваших рук".

Далі газета повідомляє, що перерву журналісти використали для підготови ряду матеріялів і що вони з увагою слідкували за всіма подіями на гуртківській ниві і, що ці матеріяли друкуватимуться на сторінках органу ГУ Товатиства.

В кінці все ж таки турбуюча заввага: „Наша радість, напевно, була б повною, — пише газета, — коли б усі справи, що зв'язані з друкуванням „Нашого Слова", а їх чимало, були вже полагоджені. Та все таки тішимось, що ми знову в вами", — говориться в кінцевих рядках редакційної замітки „Нашого Слова".

ПОМЕРЛА ТЕТЯНА КУПЧИНСЬКА

Ню Йорк. — В неділю, 12-го серпня 1984 року, тут в одному із шпиталів померла бл. п. Тетяна Купчинська, донька св. п. Романа Купчинського, поета і письменника, і працівниця в інженерському бюрі Френкленд-Лінгард, президентом якої є інж. Мирон Лепкалюк.

Панахида — у вівторок, 14-го серпня, о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Петра Яреми, при 7-ій вулиці, а похорон в середу, 15-го серпня, о год. 9:30 до церкви св. Юра, а потім на український православний цвинтар св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

„ДО ПОБАЧЕННЯ, ОЛІМПІЯДО, ДО ПОБАЧЕННЯ ЛОС АНДЖЕЛЕС", — ВЕЛИЧНИЙ ФІНАЛЬНИЙ АКОРД ЗАКРИТТЯ XXIII ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРИЩ

Лос Анджелес. — „До побачення, Олімпіядо, аж до XXІУ Олімпійських Ігрищ у 1988 році, до побачення Лос Анджелес!" — прощалися олімпійські змагуни і гості, перегукувались поміж собою прощанням телевізійні коментатори.

Від самого початку Ігрищ аж до їхнього закінчення, поміж тисячами глядачів і атлетами із 140 країн світу наглядна була велика їхня спільність, виднів тісний обопільний зв'язок, „togetherness" — зазначив Джим МекКей, головний телевізійний коментатор Ей-Бі-Сі. Атлети змагалися, — „як рівний з рівним без огляду на расу, національність чи соціяльне нашарування, — сказав один член боксерського „тіму". А якщо мова про американських атлетів, то вони змагались в дусі слів президента Роналда Регена: „Ідіть і змагайтесь! Для себе самих, для ваших родин, для вашої батьківщини!"

Щоб бути присутніми на церемоніялі закриття XXIII Олімпійських Ігрищ в Колізеї зібралося коло 100,000 осіб. Їх очікував імпозантний спектакль, що його випрацював продуцент Дейвид Волпер, рівночасно творець і програми відкриття. Усі очікували переможців маратону. І враз, під спонтанний вибух з тисячних уст зібраних на стадіоні Колізею народу — вбіг Карльос Льопес, портуґалець; він пробіг 26,2 милі дороги в часі двох годин, 9 хвилин і 21 секунди, встановляючи новий олімпійський рекорд маратону. Льопес здобув золоту медалю, ірляндець Джан Трісі — срібну, англієць, Чарлз Спеддінг — бронзову. Американці — Піт Пфізінгер прибув 11-ий з черги, а чемпіон нюйоркського маратону Альберто Салязар -115 -ий. У маратоні взяло участь 108 змагунів.

Заки на стадіоні Колізею розпочався церемоніял закриття — з великою емфазою відзначено трьох маратонців — Льопеза, Трісі і Спеддінґа, як теж і їздців верхи — американців Джо Фаргіса, Конрада Гомфелда і швайцарку Гейді Робіяні; їм вручено квіти і відіграно національні гимни країн золотих медалістів. Коли Фаргіс стояв на подіюмі — у світлі прожекторів глядачі побачили його сильветку на коні в гальопі по перемогу.

Коли від'їхали їздці на конях вмаршувала 800-членна духова оркестра — студенти коледжів і університетів із 50-ти стейтів ЗСА. І почалася дефіляда прапорів і марш атлетів, що брали участь в Олімпіяді. На чолі походу ішли грецькі змагуни.

Церемоніяльні врочистості і тріюмфальна програма закриття почалася відспіванням грецького, американського і південно-корейського гимнів та піднесенням цих трьох країн прапорів на щоглах. Посадник Лос Анджелесу Томас Бредлі вручив олімпійський прапор президентові Міжнародного Олімпійського Комітету Хуанові Самаранчові, а він передав прапор посадникові Сеулю, столиці Південної Кореї. Опісля відбулися виступи жіночого сеульського балету, як і жіночого американського балету з Гарлему, що в великому дзеркалі Колізею відбивалися наче скляні фігуринки.

Президент Олімпійського організаційного комітету в Лос Анджелесі Пітер Юберот, висловивши подяку всім, що вклали працю у зорганізування цієї Олімпіяди, сказав, що вірить, що „теперішні атлети будуть амбасадорами доброї волі і миру". Хуан Самаранч подякував Президентові ЗСА, співпрацівникам, американському народові, — „всім, що уможливили перевести перфектне влаштування Ігрищ". Він теж склав особисту подяку атлетам, що змагались у дусі братерства для прослави спорту". Х. Самаранч після свого слова вручив П. Юберотові золоту медалю за його заслуги в організуванні Олімпіяди. Вкінці він формально закрив Олімпіяду в Лос Анджелесі. По обох боках колюмни, де горів олімпійський вогонь, поставали геральдисти, відігравши на сурмах прощальну пісню. Вогонь спочатку, розгорівся ще сильнішим полум'ям, а відтак поволі погас, щоб за чотири роки знову спалахнути на XXІУ Олімпійських Ігрищах у Сеулі. На цьому закінчилася офіційна частина програми.



Ґреґ Луґаніс, двократний медаліст Америки у скоках у воду.

Для оживлення мистецької програми розблисли різнокольорові прожектори, створюючи різні картини — появився міжпростірний корабель, розблис лейзерний промінь, підносилися вгору приязні „люди із інших плянет". Раптом почали злітати в небо фоєрверки і почувся голос із мікрофону, який переказував історію усіх доцьогорічних Олімпіяд, появлялися написи різних міст світу, де відбувалися Олімпіяди, грала музика, притаманна кожному з народів.

Вкінці на подіюм появився популярний американський співак Лайонел Риччі, він співав, а поза ним прожектори розкидали світла, творячи переливи водограїв, відбувалися екстраваґантні танці і різні акробатичні штуки. І в небо, на тлі каліфорнійського вечора, знову почали підійматись і розсипатися різноколірними вогнями і різної форми фоєрверки. Програма закінчилася ностальгійною піснею „Auld Lang Syne".

„До побачення — до Олімпійських Ігрищ у 1988 році в Сеулі", — прощав усіх голос із гучномовця.

Орган совєтського уряду „Правда" скритикував мистецьку програму закриття Ігрищ, а їхні прощальні церемоніяли назвав „святкуванням Дня Незалежности ЗСА".

У понеділок, 13-го серпня прибув до Лос Анджелесу президент Роналд Реген, щоб тут під час сніданку привітати 200 американських атлетів із їхніми тріюмфальними осягами.

Президент Р. Реґен міняє тактику у справі податків

Санта Барбара, Каліф. — Президент Роналд Реґен і його найближчі співробітники, викликані на „дуель" демократичним кандидатом на президента Волтером Мондейлом, який сам плянує підвищити загальні податки і каже, що таку підвишку приготовляє також теперішня Адміністрація, міняють тактику.

Сам Президент у розмові з кореспондентами заявив, що він в загальному є проти підвишки податків в 1985 році і застановлятиметься над такою підвишкою тільки у випадку дуже наглої потреби, або цілковитої неможливости іншими способами знизити дефіцит в урядовому бюджеті. Згідно з його інтерпретацією означає, що навіть якщо б такі підвишки були конечними, то не всі верстви населення ЗСА будуть ними охоплені. У принципі він все ж таки відкидає ідею демократів про загальне підвищення податків, бо вони не бачать інших способів полагодити справу недоборів і плянованих ними ротринькування грошей на велфери й інші соціяльні програми, які в минулому пожирали велику частину федерального бюджету за усіх демократичних адміністрацій. Р. Реґен вважає, що підвишка податків для В. Мондейла є першим кроком у започаткуванні евентуальної нової адміністрації, „а в мене останнім і то в дуже необхідній ситуації", — заявив Президент.

У подібному тоні склав вже другу з черги заяву в цій справі секретар Департаменту скарбу Доналд Ріґен та інші офіційні особи. Очевидно, демократи з місця зареагували кажучи, що це вони „викурили Р. Реґена з його сховку у Каліфорнії" і змусили скласти таку більш зближену до правди заяву у справі податків.

Тепер стратеги демократичної виборчої кампанії викликають президента Р. Реґена на публічну дебату в цій справі, але республіканці кажуть, що якщо Президент рішиться на дебату з демократичним кандидатом, то тільки про загальні політичні, економічні, оборонні та інші справи, але не про кожну ділянку окремо. Немає сумніву, що республіканці очікують на вислід перевірки фінансового стану номіната на віцепрезидента від Демократичної партії Джералдін Ферраро, яка останньо заявила, що вона не виявлятиме маєтности свого мужа Джана Закарро, бо він від цього категорично відмовляється і каже, що така форма презентації його маєтку може пошкодити його бизнесові. Покищо не відомо, як реаґуватимуть на цю заяву члени Конгресу і ті організації, які вимагають від Департаменту справедливости перевірки фінансів Ферраро.

В АМЕРИЦІ

СТАНОВИЩЕ АМЕРИКАНСЬКИХ католицьких єпископів до близьких виборів та контроверсійних заяв різних політиків є подане ясно в письмі, що його підготовив єпископ Джеймс Мелон. Єпископи є проти того, щоб католицькі священики актуалізувалися у передвиборчій кампанії. Зокрема однак у письмі є гостра критика також католицьких політиків як губернатора Маріо Квомо і Джералдін Ферраро, які обстоюють право на аборти.

ДЖЕРАЛДІН ФЕРРАРО, що від часу вибору її на кандидатку Демократичної партії на віцепрезидента дістає велику кількість пошти, не одержала згоди у Палаті Репрезентантів на додаткові фонди на листи-відповіді. Як і інші члени Конгресу, вона може користуватися фондами тільки на відповіді в її дистрикті.

ХОЧА ПРЕЗИДЕНТ Роналд Реґен з дружиною перебувають на вакаціях, їхній час зайнятий також важливими справами. Президент мав декілька нарад для обговорення стратегії передвиборчої кампанії, а його дружина підготовляє весілля дочки Петті Дейвис, що відбудеться у вівторок, 14-го серпня, в Лос Анджелесі.

У ДЕЛЛАСІ, ТЕКСАС, ІДУТЬ приготування до Конвенції Республіканської партії, що розпічнеться там 20-го серпня ц.р. Член Палати Репрезентантів Роберт Г. Мічелл буде предсідником Конвенції, в якій візьме участь 2,235 делеґатів і 2,235 заступників.

РЕҐІОНАЛЬНИЙ АДМІНІСТРАТОР Управління загальної служби Едвард Г. Ваєтт був арештований в Мангетенні, у четвер, 9-го серпня ц.р., як прийняв хабар в сумі 4,000 долярів від представника фірми, що продає свої продукти державі. Показується, що Е. Ваєтт в цей спосіб одержав вже 64,000 долярів — хабарів у 25-ох „ратах" впродовж останніх трьох років. Вміжчасі фірма продала продуктів для Управління загальної служби на суму 7 до 10 мільйонів долярів.

ФІЛАРМОНІЧНА ОРКЕСТРА з Ню Йорку, що концертує тепер в Маляйзії, погодилася на прохання уряду змінити так програму, щоб не було творів жидівських композиторів. Маляйзія має більшість мешканців мусулманської віри, для яких жидівські твори були б неприятливими. Жидівські орґанізації в ЗСА і деякі члени оркестри є обурені рішенням не грати твори Ернеста Блоха „Шельомо", що був на програмі.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, що на XXIII Олімпіяді в Лос Анджелесі згадують не раз славного муринського спортовця Джессі Овенса, а його внучка мала честь внести на місце відкриття Ігрищ олімпійський вогонь, пам'ятник Дж. Овенсові у сільській частині Алабами є в занедбаному стані, оточений поганими бідними хатами муринського населення.

У ФАБРИЧНОМУ МІСТЕЧКУ 30 миль на північ від Бостону, прийшло до заворушень поміж білими і еспаномовними мешканцями. Постріли, кидання каміння та підпалювання примусили місцеве управління звернутися за допомогою до стейтової поліції, яка приїхала в більшій кількості, щоб вдержати порядок.

ІЗ КРАЙОВИХ ФОНДІВ для мистецтва видано тепер чотири стипендії по 25,000 долярів кожна для американських письменників щоб допомогти ім у їхній творчості. Стипендії дістали Стенлі Куніц, поет і перекладач (до речі, також українських творів), Вілліям Мередіт, поет і видавець, і Пітер Тейлор та Ричард Єйтс, письменники.

В НЮ ЙОРКУ ЗРЕЗИҐНУВАВ із свого посту директор Управління людських ресурсів Джеймс А. Кравскопф з уваги на випадки сексуального зловживання, які трапилися у деяких дитячих цілоденних садочках в Бронксі. Його резиґнація була добровільна, але Упраління стояло в останніх часах під великою критикою преси та громадянства як за ці випадки, так і за спосіб, яким директор Д.А. Кравскопф повів слідство у справі знущання над дітьми, в наслідок чого померло в Брукліні дев'ятеро дітей.

У СВІТІ

ПРИНЦ ТАЛЯЛЬ ІЗ САВДІЙСЬКОЇ Арабії, яка не втримує дипломатичних зв'язків з Китайською Народною Республікою, був запрошений пекінським урядом відвідати Китай в найближчому часі, в характері представника організації опіки над дітьми, офіційної установи Об'єднаних Націй. Приц Таляль є братом короля С. Арабії Фагда і він свідомий комплікацій, які можуть наступити під час візити, бо його країна втримує дружні зв'язки з урядом на Тайвані, але вважає пекінський режим приязним до демократичних держав.

ВАРШАВСЬКИЙ РЕЖИМ ПРЕМ'ЄР-міністра Войцєха Ярузельского звільнив з тюрми, на підставі амнестії 11 лідерів забороненої робітничої профспілки „Солідарність", крім двох — Генрика Вуєка і Яна Рулєвского, яким прокуратура закидала „зраду батьківщини". Між звільненими лідерами „Солідарности" знаходиться також Яцек Курoнь, якого поліція силою вивела з тюрми, бо він радше очікував на політичний процес проти нього і при тій нагоді хотів розкрити усі злодіяння комуністичного режиму. Вийшовши з в'язниці Курунь не бажав зустрічатися з журналістами і не займав становища до жадної політичної події в Польщі. Він заявив, що із-за ґрат тюрми людина по інакшому дивиться на світ і він мусить перше зорієнтуватись в ситуації, щоб дати правдиву оцінку ситуації в його країні. Я. Курoнь, колишній професор, залишився далі великим опонентом до політики комуністичного уряду і маніпуляцій В. Ярузельского, якого він вважає найбільшим словоблудом і нездарою, якого Польща мала в останніх десятиліттях.

РЕЧНИКИ СОВЄТСЬКОГО УРЯДУ призналися до неуспіхів із суперсонічним літаком, роботи над яким були офіційно припинені. Ніколай Полюанчік, керівник міжнародних полетів совєтської лінії Аерофлот, заявив на пресовій конференції, що після численних випробувань і кількамісячних летів показалося, що кошти втримування цього літака, офіційно названого Ту-144, занадто високі і держава втрачала б забагато грошей. „З огляду на це ми вирішили зрезиґнувати з дальшої продукції цих літаків", заявив згаданий речник Аерофлоту.

ВТІКАЧ З ПІВНІЧНОЇ КОРЕЇ заявив південнокорейським речникам, що комуністи напевно підготовляються до чергової війни з півднем, бо такого накопичення зброї раніше не помічалося на півночі. Чо Біонг-Чанг, 23-річний північнокорейський сержант, втік до Південної Кореї 28-го липня ц.р. Він заявив, що режим по комуністичній стороні повною парою приготовляється до війни і розбудовує всякі бункри та укріплення. Крім того він відмітив, що в жовтні 1983 року комуністична армія була поставлена у воєнне поготівля у зв'язку з бомбовими атаками в Бурмі у яких загинули південнокорейські міністри й інші офіційні особи. Не треба виключати, що Північна Корея зумисно хотіла спровокувати війну цими атаками.

АМЕРИКАНЦІ ЗДОБУЛИ РЕКОРДОВЕ ЧИСЛО ЗОЛОТИХ МЕДАЛІВ

Закриття XXIII Олімпійських Ігрищ попередили триденні змагання атлетів у п'ятницю, суботу й неділю, 10-го до 12-го серпня, при чому американські атлети здобули 83 золоті медалі, перевищуючи на три рекорд змагунів СССР з 1980 року.

У п'ятницю, 10-го серпня, у фінальному бігу в стометрівці з перешкодами золоту медалю здобула американська атлетка Беніта Фіцджеральд-Бравн, срібну взяла англійська змагунка Ширлі Стронг, а бронзову-американка Ким Тирнер. У дужанні вільним стилем для ЗСА дві золоті медалі здобули Брус Баумґартнер і Дейв Шулц. Після скоків із 10-метрової плятформи у воду висліди були такі: китайка Чі Гонгчу здобула золоту медалю (435.51), срібну американська атлетка Мишел Мичел (431.19), а бронзову — здобула теж американка (422.07) Венді Вайлер. У скоках у височінь бронзову медалю здобула Джовні Гантлі.

У збірних змаганнях — американська дружина кошівки перемогла еспанських змагунів 96-65. У польо на воді американські атлети поділилися золотою медалею із вислідом 5:5.

Цього дня у бігу на 3,000 метрів Мері Декер, змагунці світового і американського рекордів, не поталанило, вона пошпорталася за ногу Золі Бадд і, впавши на дорозі до вимріяної золотої медалі, пошкодила собі клуб.

У суботу, 11-го серпня олімпійська арена ожила подвійно, коли проходили змагання за змаганням, щоб ще перед неділею викінчити олімпійську програму.

У 400-метровій естафеті чоловіків золоту медалю здобули американці: Карл Луїз, Сем Ґредді, Рон Бравн і Калвін Смит (світовий рекорд — 37.83 сек.). На арені в той час була вдова по Джессі Овенсові, яка, дивлячись на Карла Луїза, коли він здобув уже четверту золоту олімпійську медалю на цьогорічних Ігрищах сказала, що їй здається, наче це завернувся час і знову Джессі Овенс здобуває свою четверту золоту медалю. Срібну медалю у цій естафеті взяли атлети з Канади, бронзову — німецькі. В естафеті чоловіків у бігу 4x400 метрів перемогли теж американські атлети: Синдер Нікс, Тоні МекКейс, Рей Армстед, Алонзо Бейберс. Англійці взяли срібну, а Ніґерія — бронзову. У естафеті жінок у бігу на 400 метрів перемогли американки: Еліс Бравн, Джінет Болден, Шандра Чізбро та Евелин Ешфорд; срібну взяли канадські змагунки, а бронзову — англійки. У бігу естафетою 4x400 метрів знову переміг американський жіночий „квартет", здобуваючи золоту медалю: Ліллі Ледервуд, Шеррі Говард, Валері Бріско-Гукс і Шандра Чізбро, встановляючи новий олімпійський рекорд: 3 хвилини, 18.29 секунди. Це вперше в історії Олімпіяд, що американські бігуни здобули перемоги у всіх чотирьох естафетах.

У 1,500-метровому бігу чоловіків золоту медалю здобув англієць Себастіян Ко, срібну — Стів Крам, теж англійський змагун, а бронзову — еспанець Хозе Абаскаль. У бігу жінок на 1,500 метрів золоту медалю здобула Ґабрієля Доріо з Італії, срібну — румунка Дойна Мелінте, а бронзову теж румунка Марічіка Пуіка. У бігу на 5,000 метрів золоту медалю здобув бігун Сейд Аквіта з Марокко, срібну — Маркус Риффель з Швайцарії, а бронзову — португалець Антоніо Лєота. У 50-кілометровому ході переміг, здобуваючи золоту медалю для Мехіко, Рауль Гонзалєс, перейшовши дорогу в трьох годинах, 3 хвилинах і 3.3 секунди; срібну взяв Бо Ґуфстансон із Швеції, а бронзову — італієць Сандро Белюччі.

У скоках у височінь золоту медалю здобув німець Дітмар Могенбург, срібну — швед Патрік Сйорберг, бронзову — китаєць Жу Джіянґуа. У меті кулею золоту медалю здобув Алєссандро Андреї з Італії, срібну взяв американський атлет Майкл Картер, а бронзову теж американський змагун — Дейв Лавт.

Американські боксери — Майк Бриленд, Френк Тейт та Пернел Віттакер, будучи найкращими аматорами-боксерами, і здобуваючи для ЗСА дев'ять золотих медалів, впровадили своїх колеґів здобувати чергові золоті медалі. Крім них щасливцями теж були інші боксери: Пол Гонзалєс, Генрі Тиллмен, Стів МекКрорі, Мелдрик Тейлор, Джерррі Пейдж і Тайрел Биггс; срібну медалю взяв Вирджил Гилл. У дужанні довільним стилем золоті медалі здобули: американець Лю Банах і Марк Шулц, а попередньо ще дві золоті медалі у дужанні здобули їхні брати — Ед Банах і Дейвид Шулц.

У змаганнях у плавбі на каяках — поодиноко — золоту медалю здобув Алан Томпсон, Нова Зеляндія, срібну — румунський атлет Мілян Янік, американський змагун Ґреґ Бартон — бронзову. Новозеляндці уже третій раз здобули олімпійську золоту медалю в плавбі каяком — чвірками.

Непереможна американська чоловіча відбиванкова дружина, підтримувана безстанними вигуками заохоти 12,000-тисячної публіки, легко перемогла бразилійських атлетів вислідом: 15-6, 15-6, 15-7; бронзову медалю здобула італійська дружина. Під час інтерв'ю на каналі Ей-Бі-Сі американські змагуни сказали, що минулого року вони перемогли совєтську, кубинську і польську відбиванкові дружини, так, що ця золота медаля вказує на їхнє першенство в світі в цьому виді спорту.

У нововведеному виді спорту ритмічній гімнастиці, справно орудуючи обручем, бальоном, палочками і стяжкою, золоту медалю здобула Лорі Фунґ з Канади, срібну румунська гімнастка Дойна Стаікулєску, бронзову Реґіна Вебер із Західньої Німеччини.

(Закінчення на ст. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Греція — джерело клопоту для НАТО і Америки

З точки зору далекосяглої закордонної Москви, теперішнє політичне положення у Західній Европі не може бути більш корисним і більш ідеальним для неї. Так звані „мирові рухи" різного роду і ґатунку далі невтралізують американську політику в Европі і свідомо чи ні, допомагають Москві в осягненні її політичних цілей.

Ці пацифістичні „рухи", активізовані і оплачувані Москвою, дуже наглядні і послідовні не тільки в Західній Німеччині, Скандинавії, Голляндії, Бельгії і Франції, але навіть у Великобританії.

Тому, що ці групи мають незаперечний вплив на творення публічної опінії у цих країнах, державні мужі і політики дуже часто підпадають під ці псевдомирові політичні струї і дозволяють собі на протиамериканські випади.

В останньому часі мала Греція, яка, як відомо, своє існування, як незалежної держави завдячує Америці („Доктрина Трумана", „Плян Маршала"), почала вести протиамериканську і антинатівську політичну пропаґанду. Не дивно, що деякі політичні спеціялісти характеризують Грецію як „Троянського коня" в центрі НАТО.

Недавно грецький прем'єр-міністер Андреас Папандреу заявив, що „американська політика, як у минулому, прямує до експансії та імперіялізму", тоді, коли „совєтська стратегія бореться за політику детанту й миру".

У травні цього року цей грецький політик напав на американський Уряд за це, що Вашінґтон впровадив нуклеарну зброю до Греції в наслідок договору з грецьким урядом. Це значить, що Греція є проти НАТО та його оборонних заходів у відношенні до СССР. Греція є також проти того, що Америка підтримує Туречину, яка також є важливим членом західнього політичного союзу — НАТО.

На різних зібраннях НАТО грецькі делеґати завжди ставлять перепони, як, наприклад, це сталося в справі осуду совєтської інвазії Афганістану чи натиску на Польщу тощо.

Греція не тільки „кокетує" Москву, але в певних випадках допомагає палестинським і вірменським терористам. Недавно французький уряд обвинуватив Атени в тому, що Греція дозволила на перебування головного штабу вірменських терористів, які вбивають невинних турецьких дипломатів у різних країнах світу.

Американський Уряд стримав продаж американських літаків типу (Ф-5с), щоб тим родом показати Греції, що Америка також може зареаґувати гостріше проти теперішнього уряду та його соціялістичної, антиамериканської політики.

У відповідь, грецький уряд загрозив замкненням двох бюр „Голосу Америки" американських бібліотек тощо.

Деякі кола у Вашінґтоні уважають, що Америка повинна зменшити політичну і фінансову підтримку Туреччини і тим робом „усмирити" Грецію та затримати її і надалі в НАТО.

Але чи це буде корисна розв'язка цього конфлікту, важко сказати. Факт, що Греція проґресує „наліво" і що її членство в НАТО перетворює Грецію у клясичного „Троянського коня", що змагає до знищення цієї оборонної організації, якою в Европі є НАТО.

Прем'єр-міністер Папандреу несе велику відповідальність не тільки за цілість НАТО, але також і за дальше існування Греції — як незалежної і демократичної республіки.

Покищо ще важко сказати, в якому напрямі розвинеться політика грецького уряду. Вона тільки тоді може ввійти на позитивні рейки для усього світу, коли прем'єр-міністер Папандреу зрозуміє небезпеку, яка-в остаточному політичному ході-може загрожувати незалежності Греції.

ШВЕДСЬКИЙ РИБАЛЬСЬКИЙ корабель підібрав, тобто врятував від видимої смерти від утоплення у Балтицькому морі, 25-річного мужчину із совєтським паспортом, який у розпачі просив допомогти йому добитись до будь якої західньої держави, щоб він міг попросити політичного азилю. Шведські чинники покищо не назвали прізвища втікача, який вибрав дуже рисковну форму втечі і доплив до міжнародних вод. При ньому було знайдено маленьку баньку м'ясної консерви і малу пляшечку бензини невідомо для чого, але питної води при ньому не знайдено.

Михайло Ільків

ЕКОНОМІКА ЗСА СЬОГОДНІ

Чотири роки тому народне господарство ЗСА переходило господарську кризу. Робітництво переживало це по-різному; одні втратили працю, інші, хоч працювали, платні їхні тратили закупочну силу. Іншими словами інфляція не мала точки опору, і витворювала застій у промисловості країни. Ціна на товари зростали, зростали високі відсотки на кредит. Коротко кажучи, країна втрачала своє господарське признання. Гроші через надмірний випуск втрачали свою вартість, а це збільшувало господарський хаос у країні, і витворювало велику непевність торгівлі. Отже, в основі, господарка країни вимагала негайних реформ.

Тому, що 1980 рік був виборчим роком Президента держави, це скріплювало трохи надію на зміну Адміністрації у Вашінґтоні, що і сталося. Отже, перед новою Адміністрацією було важке завдання, а саме поліпшити економіку країни, і привернути довір'я закордонних держав до ЗСА.

Розглядаємо деякі ідеї господарської реформи нової адміністрації. У тій ситуації найважливішою справою була дереґуляція фінансової політики новим Урядом у Вашінґтоні. Сталося це внаслідок того, що Емісійний банк дістав більшу свободу самостійних рішень, і це поліпшило фінансову політику Уряду. Важливим рішенням у фінансовій політиці було те, що залишено грошовому ринкові повну свободу піднести або знизити відсотки від грошових зобов'язань, без втручування Уряду. Це витворило велику силу проти інфляції. Практично, фінансова політика знизила інфляцію, що мала більше значіння у розвитку промисловости, як безробіття. Кожний працюючий знав, що стабільність гроша стимулюватиме промисловість, тим самим збільшить затруднення робітника, а не, навпаки. Отже, поставлений натиск на інфляцію приніс бажані успіхи в економіці, так поступово і скоро, що це зменшило випуск грошей Емісійним банком, при тому знизило ціни на товари.

Подібно виглядала справа з деконтролею доляра, який залишено на добровільну циркуляцію у відношенні до інших грошей. На довільному грошовому ринку в світі американський доляр осягнув домінуючу ролю. Сталося це тому що закордонні держави переконалися, що ЗСА можуть контролювати інфляцію, вдержати вільний ринок, контролювати урядові видаткування, без підвищення податків. Це були також причини, що стимулювали промисловість країни і збільшили затруднення робітництва. За останні чотири роки цінність доляра значно піднеслася у відношенні до інших грошей західніх демократій. Великі інвестиції закордонних капіталів у ЗСА значно збільшилися — завдяки індустріяльному розвиткові, низькій інфляції, вільному ринкові і належному оплачуванні відсотків за інвестиції, при тому також тому, що ЗСА є передовою країною у технологічній ділянці. Доляр осягнув довір'я фінансового світу, а це втягнуло ЗСА в міжнародну економіку, тим самим зменшивши можливість інфляції. Вільний ринок причинився до сповільнення робітничих штрайків і постійного збільшування заробітних їхніх платень коштом консумента. Господарська експансія ЗСА за кордоном зменшила безробіття в країні і збільшила потребу на фахівця робітника за кордоном, де того вимагала господарська модернізація даної країни. Нікуди правди діти, розвиток економіки ЗСА треба завдячувати конкуренції вільної людини і її ідей, що мають можливість реалізувати ці справи для добра всіх людей.

Цікаво ствердити, що совєтська комуністична система, господарство якої плянується згори є в постійному банкрутстві, однак свобідної думки, чи слова не допускають там до голосу.

На марґінесі треба згадати ще одну справу, а саме дереґуляцію нафтових виробів. Спочатку — це була досить ризиковна справа, і виглядало, що ціни підуть вгору, але в практиці показалося навпаки, ціни зменшилися. Висновок з того рішення був той, що всі заінтересовані країни нафтою були задоволені.

У підсумку треба ствердити, що для дальшого економічного росту країни конечно є втримати дереґуляцію ринку, вільний грошовий обмін, стабільність грошей, засоби енерґії, стабільність цін, як спонукувати до ощадностей та інвестицій. Останні чотири роки виказали добрі результати: економіка країни перемогла кризу, завдяки добрій людській ініціятиві та економічній політиці Уряду. З того наука, що чудодійна сила вільного ринку працює краще всякої контролі згори, тому повинна продовжуватися у наступному році, йдучи на шляху поступового економічного росту країни.

Михайло Кучер

ПАРЛЯМЕНТАРНА ДЕМОКРАТІЯ І НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Ізраїльські демографи і політики журяться майбутністю своєї країни. Вони стараються вирішити нелегке питання, яким шляхом Ізраїлеві вдасться, затримуючи клясичну парляментарну демократію, затримати національний характер своєї країни. Ізраїльські демографи думають, що, затримуючи парляментарну демократію, країна поповнить самогубство.

ЗСА вимагають від Ізраїля демократії західнього типу, що може привести до арабської більшости в парляменті. Як може Ізраїль уникнути національне самогубство? Тільки тоді, коли припиниться американський натиск у названому напрямі і буде розв'язана справа Ливану. ЗСА вимагають від Ізраїля залишення всіх територій, що їх він здобув 1967 року.

Покликаючись на мораль та етику, американські критики називають неморальною присутність Ізраїля на західньому березі (Юдея і Самарія) в Ґазі і на голянських висотах. Це все „нелеґальна окупація", наслідок агресії, яку не можна толерувати.

Заперечуючи права палестинцям, Ізраїль справді нищить свою душу. Щоб визволитися від „історичного гріха", Ізраїль має відмовитись від окупованих територій. Затримуючи окуповані території, Ізраїль додає до свого населення один мільйон арабів. Тому американські ліберали звертають увагу на те, що Ізраїль, притримуючись такої політики, тратить національно-жидівський характер. Щоб його не втратити Ізраїль має відмовитись від названих території, здобутих 1967 року. Інколи жиди в Ізраїлі такої ж думки.

Одначе демографічні процеси Західнього берега існують і в самому Ізраїлі. Відмовлення від території Західнього берега тільки на кілька десятків років відсуне демографічну кризу в самому Ізраїлі. Арабська меншість, яка живе в Ізраїлі і має всі демократичні права, незабаром може стати загрозливою більшістю. Якщо араби мають багато дітей (вони їх мають), а жиди здебільшого мають мало дітей, то араби отримають демократичне право стати більшістю. Якщо більшість послів в парляменті будуть араби, то вони матимуть демократичне право назву „Ізраїль" перемінити на „Палестину"?

Ізраїльська Декларація незалежности говорить про заснування жидівської держави на жидівській території (землі), але одночасно забезпечує „рівні соціяльні і політичні та релігійні права всім громадянам, незалежно від релігії". Таким чином демократія дозволяє не-жидам стати більшістю і перемінити жидівську державу в нежидівську без усякого терору і повстань. Як наслідок, демократичний Ізраїль перестане бути жидівським. Вже тепер Галилея має нежидівську більшість, Єрусалим має 30 відсотків арабського населення. Визволені території 1967 року стали перед дилемою — бути жидівськими, чи демократичними.

Якщо жиди в жидівській державі стануть меншістю — їм буде промощений шлях до Інквізіції та Аушвіців. У такому аспекті, що є спільного між Україною та Ізраїлем? Подібність існує в майже однакових демографічних процесах. Територіяльно Україна в порівнянні з Ізраїлем — величезна країна, одначе вона також оточена ворогами. Українська національна більшість в Україні зменшується катастрофально. Оптимістичні статті про „спротив" в Україні помагають мало. Тому можна знайти подібності в демографічних процесах України та Ізраїля, включно з політичними. Перевага Ізраїля полягає в тому, що він має міцну модерну національну армію. Українці розсипані у величезній совєтській армії, а тепер помирають в Афганістані за чужу справу. Про демократію в УССР говорити не приходиться. Національна нехіть до росіян може й існує, але не має політичного характеру. Вороги із злою радістю пропонують нам на випадок політичних змін плебісцит, який може для нас випасти неґативно.

У випадку позитивних для нас політичних змін, хто буде боронити територію України? Адже комуністична партія України не зникне протягом одної ночі. Який устрій запропонує українська діяспора Україні і кому? Політичних партій в Україні нема і не буде. Якщо сусідні країни все таки з національними арміями кинуться шматувати українську територію — де треба буде шукати порятунку? Наша національна енерґія в діяспорі нівелюється взаємною боротьбою. Стукаємо до дверей Заходу і шукаємо зрозуміння, але оперуємо тільки своїми програмими. І маємо пояснення — століття бездержавности. Звідки взялася бездержавність?-можуть спитатися чужинці.

Останнім часом ізраїльська розвідка має підставу думати, що криза в Перській затоці осягла кульмінацію. Ця криза може привести до інтервенції совєтських збройних сил в конфлікті. Іран, приведений до стану розпачі невдалою війною з Іраком і тактикою арабських країн з підтримкою ЗСА, може покликати на допомогу Совєтський Союз. Це зробить іранські бази властиво совєтськими. Ізраїльська розвідка переконана, що Совєтський Союз нетерпляче чекає на іранське прохання допомоги. При прикордонних конфліктах Іран ніби готовий вжити проти фанатичної іракської піхоти отруйний газ.

ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я

Д-р Ростислав Сочинський

Лікувальні забобони й шарлатанство

Коли хтось цікавиться статистикою здоров'я, то може зі сухих цифр зробити цікаві й корисні висновки. Один з них — це факт, що люди живуть тепер на світі довше й здоровіше, ніж давніше. Ось, наприклад, в Америці пересічний вік людини у 1850 році був 40 років, у 1900 — 49, в 1920 — 54, у 1950 — 67, а в 1980 — 74 і всі ці дані промовляють за тим, що цей вік за 50 дальших років перевищить вісімдесятку.

На це складалось багато причин: нові винаходи в ділянці лікування, які до мінімуму обнизили смертність від різних інфекційних недуг, різні модерні засоби профіляктики, нові методи викривання хворіб, колосальний поступ в ділянці хірургічного лікування, застосування у медицині електроніки та нуклеарної енерґії, плянове раціональне харчування, кращі житлові умови тощо. Немалу ролю відіграло також усвідомлення загалу за допомогою широкої медичної освіти. Відповідні медичні книжки, статті в часописах і журналах, прилюдні доповіді, радіопередачі та телевізійні покази привчили людей гігієнічно жити, харчуватись, дбати про відпорність організму. Крім того, люди зрозуміли шкідливість некомпетентного самолікування і користь від регулярних лікарських оглядин, які часто дають змогу викрити хворобу ще в зародку і побороти її раніше, ніж вона встигне заподіяти непоправну шкоду.

Та попри це, якби хтось оптимістично подумав, що медичне освідомлення суспільства вже завершене і що праця у цій ділянці зайва, то дуже помилився б. Бо ще не так давно можна було зустріти багато людей, погляди яких на проблеми здоров'я був конґльомератом непоінформованости, фальшивого всезнайства, наївної поведінки й пересудів.

Ці погляди та звичаї створюють перешкоди в праці лікаря чи гігієніста і ускладнюють проблеми суспільного здоров'я. Свого часу ми посвятили деякий час на збірку інформацій про лікувальні забобони, які панують серед населення Ню Йорку. На підставі цих матеріялів можна було б видати кількатомову книжку. Здебільшого ці пересуди представляють собою мальовничу різнобарвність і екзотику окремих народностей, успадкованих від їхніх предків.

Деякі з них перетривали тисячі віків і були створені ще тоді, коли людина стояла на примітивному рівні культури. Хто з нас не чув про Медею, могутню чарівницю із старовинної мітології, що з розкуйовдженим волоссям панувала на вівтарі Гекати, богині темряви та чорної магії? У великому казані вона варила свої еліксири життя і смерти з квітів і зілля, з каміння, на Далекому Сході, з піску, взятого на океанському узбережжі, з совиних голів, з вовчих кишок, з оленячої печінки, з воронячих дзьобів, черепашиних шкаралуп тощо.

Про цю чарівницю можна не тільки прочитати в книжках з античної мітології чи почути з уст старших людей, що оповідають про неї своїм внукам, зганяють їм сон з очей, але ще недавно можна було її зустріти особисто, не тільки серед папуасів, готентотів чи людоїдів, а й тут у метрополії світу, у дільницях Ню Йорку, в Гарлемі, Брукліні чи нашому рідному „низу міста".

Ось для прикладу-кілька „квіточок" з цього саду лікувальної мудрости.

Багато нащадків західніх індіян лікують ще сьогодні астму витягами з варених у молоці ящірок. Південні мурини — мешканці Гарлему, впевняють, що павутиння, прикладене до свіжої рани, стримує кровотечу й захищає від інфекції. І ви не маєте підстави не вірити, навіть знаючи, що найбільше бактерій перебуває в бруді й поросі, бо це була колись „випробована" метода на деяких українських селах.

Мешканці німецької дільниці не раз свято вірили у те, що коли хворій на кір дитині дати напитись води чи викупати її, вона може померти. Заступники монгольської раси при запаленні горла перев'язували на ніч шию вовняною шкарпеткою. Ця курація мала бути тим більш успішна, чим довше таку шарпетку носилось на нозі вдень. Ірляндці прикладали у таких випадках посипане перцем сало. Норвежці лікували ревматизм мідяним дротом, обкрученим навколо зап'ястка. Деякі жиди з нижньої частини міста Ню Йорку під час простуди натирають груди нафтою чи гусячим лоєм, а своїм дітям велять кидати, з відповідними закляттями, у вогонь перший молочний зуб, що випадає: це, мовляв, забезпечить ріст здорового зуба на місці цього, що випав. Пуерторіканські молодиці вірять, що веснянки зникають з обличчя, коли вмивати лице соком з огірків при повні місяця.

Немало наших старих і новоприбулих земляків вішали дітям на шию торбиночки з шафраном, щоб охоронити їх від заразливих недуг. Італійці наповняли такі торбинки часником, а голляндці смердячою асафетидою і,

(Закінчення на ст. 3)

Любов Дражевська

„ВИБРАНІ ЛИСТИ ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛІША"

(З українських пересилань „Радіо-Свобода")

УВАН у ЗСА щойно видала книжку „Вибрані листи Пантелеймона Куліша українською мовою писані". Редакція Юрія Луцького, передмова Юрія Шевельова. Ще нема рецензії на „Листи", а вже чути відгуки захоплених читачів. Кажуть, що від книжки тяжко відірватися.

На Україні мало сьогодні знають про Пантелеймона Куліша, а він же був у середині минулого століття одною із чільних постатей українського відродження. Юрій Луцький у своєму вступному слові наводить слова Михайла Коцюбинського, який у 1901 році писав:

„Минуло вже чотири роки як помер Пантелеймон Куліш — і дедалі все видніше і видніше стає, яку велику вагу у нашому письменстві має це ім'я... Могучий майстер української мови й творець українського правопису, благородний поет 'досвіток', перекладач Шекспірових і Байронових творів, а також Біблії, автор „Записок о Южной Руси". „Чорної Ради" і сили інших цінних праць — має право на нашу велику повагу і вдячність".

Юрій Луцький подає коротку біографію Куліша, який народився 1819 року на Чернігівщині в козацькій родині. Був вільним слухачем Київського університету. У 21 рік опублікував перші оповідання, прагнув здобути наукову кар'єру. Кулішеві було 24 роки, коли він зустрівся з Шевченком і вони заприятелювали. Незабаром познайомився з молодим істориком Миколою Костомаровим. Трійця київських романтиків — Шевченко, Куліш, Костомаров — заклали підвалини Кирило-Методіївського Братства. 1847 року царська поліція заарештувала Куліша, викривши Братство. Його засудили на три роки заслання, яке він відбув у місті Тулі.

У 1850 році Куліш повернувся із заслання й оселився в Петербурзі, який поступово став осередком українського літературного життя. Куліш заснував свою друкарню і видавав українські книжки. Брав діяльну участь у редаґуванні журналу „Основа".

Валуєвський указ 1863 року, яким царат заборонив публікації українською мовою, був великим ударом для Куліша, але він схилявся до угодовства, а не опору цій політиці, боячися ще більших утисків. Куліш пішов на компроміс із урядом і прийняв посаду високого царського урядовця в Польщі. Це викликало обурення багатьох українських патріотів. Куліш перебував у Польщі чотири роки, там в архівах досліджував питання української історії, почав перекладати Біблію на українську мову.

У сімдесятих роках Куліш опублікував тритомну „Историю воссоединения Руси". Тут він по-новому інтерпретував козацьку добу (вважав козаків не поборниками правди, а темними руїнниками, що не маючи ясної думки про державу, нищили на своїй землі здобутки культури). Куліш різко критикував Шевченка, і це ще більше відчужило Куліша від української інтелектуальної еліти.

Коли цензурні утиски російського уряду посилилися, Куліш дедалі більше уваги присвячував Галичині. Деякий час жив у Львові. 1883 року Куліш повернувся на рідний хутір і жив на самоті з дружиною. Перекладав твори Шекспіра, Байрона, Ґете. Помер 1897 року.

У передмові до „Вибраних листів Пантелеймона Куліша" Юрій Шевельов пише, що поміж сучасниками Куліша на Україні, його листи унікальні своїм темпераментом, своєю філософією і своїм стилем. Нема сумніву, що Куліш палко і пристрасно вірив у свої погляди.

„В листах Куліша, — пише Шевельов, — ми бачимо його в розпалі намірів, плянів, заходів і несамовитої праці над здійсненням їх. Тут і господарська діяльність, і комерція, і література й мова, і журналістика, і ненатла жадоба пізнати більше і більше людей,.. колосальний обсяг листування, подорожі, раз-у-раз нові захоплення. Тут віра в майбутнє своє і своєї нації".

У книжці, яка дає цікаву картину доби, є понад 140 листів Куліша до його суперників — відомих і менше відомих.

Наведемо кілька уривків з Кулішевих листів:

Своєму приятелеві Григорію Ґалаґанові Куліш у 1857 році пише про свою працю над розвитком української мови:

„У мене така думка, що нам би не вадило завести свій жирнал, щоб дать южноруському слову гражданство... Оце я, оддихаючи переложив по нашому перву пісню „Чайлд Гарольда", так, мов на світі нема московської речі, а єсть тільки англійська і наша... Так само треба переложити „Гамлета", „Вільгельма Телля", „Ґеца фон-Берліхінґен" і „Лямермурську молоду", щоб виробити форми змужичалої нашої речі, на послугу мислі всечоловічій. Шкода, що мені ніколи коло того гаятись, бо треба своє ближче діло робити. А якби був журнал, сиріч гроші на його, то можна і знайти ручних хлоп'ят, котрі зрозуміли б, що нам треба і сотворили б свій язик, не згірш од чехів і сербів"...

Цей лист Куліш кінчає словами: „Спасеніє нашого краю — в нашому слові. Слово земляка укаже землякові, і явиться сила общественна, котрої тепер немає, явиться воля і думка єдина".

Які актуальні сьогодні, в період русифікації України, ці слова, написані 127 років тому!

У своїх листах Куліш любив повчати деяких адресатів. Зокрема це стосується Олександри Милорадович, молоденької дівчини з поміщицької родини, жадібної на нові знання і враження.

У листі від травня 1857 року Куліш учить її української мови: „У Вашому листі Ви говорите 'з Вами побалакать', а воно не до речі. Прислухайтесь, як у піснях співають: чи балакає там козак з дівчиною, або мати з сином? Ні, там тільки розмовляють, там єсть розмова, розмовонька, гарні гармонічні слова. А говорять іще селяни гуторить, гутірка... Балакать - те, що по-московськи болтать, а ми з Вами ведемо річ не порожню".

На сьогоднішнього читача це навіює спогад про недавно померлого письменника Бориса Антоненка-Давидовича, який усе життя дбав про культуру української мови, написав порадник „Як ми говоримо".

У тому самому листі до Олександри Милорадович Куліш радить: „Пишіть до мене довгі листи хоть для того, щоб учитись писать, бо се не легка наука. Я краще од Вас пишу по нашому; не думайте ж, що так мені се й далось без праці. Я доти читаю було пісні, поки вони в мене в пам'яті остануться; доти перечитую Основ'яненка, що нема вже й

(Закінчення на ст. 3)

Вибрані...

(Закінчення зі стор. 2)

слова такого, котрого б я не знав, де воно в його сказано. Ніхто мене до цього не силував; була така велика охота".

В іншому листі до тої самої дівчини, написаному також 1857 року, Куліш пише, що в своїй друкарні, яку заснував у Петербурзі минулого року, „тепер печатаю писання Григорія Квітки (Основ'яненка) та свою 'Граматику'. Ся книжка явить народу, що він таке, звідки узявся і як йому подобає на світі жити".

Тарасові Шевченкові у тому ж році пише: „Скільки в мене роботи, що й в голові не вміщається".

Шевченкові у Кулішевих листах належить помітне місце: листи до нього і про нього. У січні 1857 року Куліш починає листа до свого приятеля Василя Тарновського так: „Напишу я до Вас, дорогий друже, маленький листок, та більше Ви зрадієте ніж тії, до кого пишу довші: Шевченка одпустили на волю! Вернувсь із Москви... застав я два листи і обидва гласять і привітають мене тільки сими словами: Шевченко на волі!"

У грудні 1857 року Куліш написав Шевченкові, який тоді був у Нижньому Новгороді: „Якби ти був тут коло мене, прочитав би я тобі в смак (мої писання) і ти б мені запоміг розумною радою, як довести діло до кінця. Тепер же мені ні з ким і порадитись... Такого, щоб розум брав од самого Бога, як ти, мій брате, і нема коло мене. Да вже колись побачимось, і наговоримось і начитаємось!"

Зразу після смерти Шевченка, Куліш написав до письменника Якова Кухаренка: „Великий і славний на ввесь світ кобзар наш Тарас уклався спати до страшного суду. Поховали ми його вчора з великою шанобою... Писав би до Вас багато, та сльози очі заливають. Ми вже зібрали тут тисячі ізо дві цілкових, щоб перевезти Тараса на Вкраїну!"

Десь від 1875 року, коли Куліш почав по-новому інтерпретувати козацьку добу, в його листах проглядає критичне ставлення до Шевченка за його захоплення гайдамаками. За три місяці до смерті Куліш пише до Василя Тарновського що, видавши пишний альбом Шевченкові, він ушанував його великий, але не обізнаний з наукою дух.

Куліш помер у віці 78 років. У листах, написаних протягом його останніх років, коли він самотньо жив на хуторі, далі вперто працюючи, яскравіє його життьова філософія.

У 74-річному віці, згадавши в листі до Михайла Драгоманова, про свій конфлікт з українськими діячами, Куліш написав: „Я йшов собі та йшов, як мовляв той, возложивши руку на рало, не озираючись позад себе, не зиркаючи по боках. Порадниками моїми в речах трудних були тільки великі дії... поезії, науки, культури, — ішов собі позад рала, та й не сумував, усіма занедбаний".

Тоді ж Куліш писав Драгоманову: „Роби поправді, небоже, так і Бог поможе: от і вся наша заповідь ненадоводження".

Українцям, що живуть поза межами України, чи то на Заході, чи в інших совєтських республіках, припадуть до душі Кулішеві слова про письменника Данила Мордовця, висловлені в листі до Олександра Барвінського. Куліш написав: „Се також писатель поважний і тямущий. Живе в Саратові, змолоду там живе, а знає нашу мову, бо там є наші колонії українські... Аби охота. Виявом її було видання в Америці „Вибраних листів Пантелеймона Куліша".

Постскриптум для читачів у діяспорі. Книжка має 326 сторінок, коштує 20 долярів. Можна купувати в українських книгарнях, або замовляти в Академії, додаючи 1 доляра на поштові видатки. Адреса Академії: The Ukrainian Academy of Arts and Sciences, 206 West 100 St. New York, N. Y. 10025.

Лікувальні...

(Закінчення зі стор. 2)

треба визнати, мали кращі успіхи ніж українці, бо інфекційно-хвора особа з нормальним нюхом, звичайно сторонилась від такої дитини.

Ще досі є жінки, що прикладають до чола лушпину сирої бараболі, щоб усунути болі голови. Ці болі може викликати перевтома, напруження очей, синусит чи інша поважніша недуга, що вимагає негайної лікарської опіки і не зникне навіть під впливом картоплі, намоченого в оцті паперу чи льняного мотузка.

Кожна національна група, з яких складається населення Ню Йорку та околиць, байдуже, чи це будуть сирійці, англійці, вірмени, японці, чехи чи французи, мали, а то й досьогодні мають свої пересуди. Ще й тепер ви можете у центрі міста знайти навіть крамниці, що спеціялізуються у продажі різних амулетів для „охорони" під час епідемії кору, чи інших недуг.

Таких автентичних прикладів лікувальних забобонів можна навести багато. З лікарського погляду одні з них менше, другі дужче шкодять здоров'ю людей, зокрема старших віком. Молода дівчина з веснянками, що вмивається огірковим соком, не шкодить своєму здоров'ю. Коли ж хворий на сифіліс чи енцефалит юнак, замість лікуватися, купує амулет, — це вже загроза не тільки для нього, а й для його середовища.

З усього сказаного цілком ясно випливає думка про потребу боротьби з цими лікувальними пересудами.

Державні установи охорони здоров'я слідкують за проявами забобонства і борються з ними, зокрема з наявним знахорством і дурисвітством. Ось недавно в американській пресі опубліковано висліди чотирирічних дослідів конґресового комітету в справах старіння, які показали, що продавці здоровного шахрайства і шарлатанських ліків обдурюють американців старшого віку річно на 10 більйонів долярів (!).

Пропаґаторів цих „чудотворних" ліків вважалось колись наївними, чудернацькими чародіями, захисниками забобонів. Останні досліди показали, що це добре зорганізовані, досвідчені, наполегливі антрепренери, які ведуть більйонову комерційну діяльність. Вищезгадана комісія ствердила, що старші віком люди видають 4 до 5 більйонів долярів річно на фіктивне лікування пістряка, 2 більйони на сумнівні ліки артриту і щонайменше 2 більйони на безвартісні препарати, які мали б сповільнювати процес старіння.

Стверджено, що 75 відсотків таких препаратів і ліків шкідливі для здоров'я. Незалежно від того, що особи, які їх купують, видають не раз останній гріш, вони виставляють себе на небезпеку різних недуг, як сліпота, приспішення недуги пістряка, погіршення артриту, конвульсії, прискорення ритму серця, інсуліновий удар, а то й смерть. Комісія описує цілий ряд препаратів, що їх продають сьогодні, як ліки на артрит, наприклад „місяцевий порошок", який виявляється при аналізі нічим іншим, як звичайним піском, оклади з коров'ячого гною, мідяні та магнетні браслети, чарівний „індуктоскоп", себто металева скринька, що містить в собі 150-ватову жарівку, звану „спектрохромом", який мав би зменшувати артритичні болі у суглобах. Для пістряка і цукриці існує в продажі 300-долярова рурка, що містить в собі жмінку хльориду барію, вартости одного цента, що має назву „чудотворного клина". Носиться її завішену на шию.

Досліди комісії виявили також існування в Америці та Мехіко сотень „клінік", створених на те, щоб розповсюджувати (очевидно за добрі гроші) сумнівні й безвартісні засоби лікування.

Взявши до уваги жахливий зріст за останні три роки кількости оголошень у газетах і журналах про шахрайські методи лікування, державна аґенція, т.зв. адміністрація ліків і поживи, вислала до всіх періодиків, що їх видають у ЗСА попередження про шкідливість таких оголошень, зокрема, коли пропаґується ці ліки, як чудотворні, відмолоджуючі, або такі, що приносять повне виліковування.

Надіємось, що українські часописи в діяспорі, заки помістять такі оголошення на своїх сторінках, упевняться, що вони не загрожують здоров'ю, а то й життю читачів.

ЗАКЛИК

ЦЕНТРАЛЬНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ)

Центральна Управа Організації Державного Відродження України (ОДВУ) звертається до всього членства ОДВУ і братніх організацій і з апелем до всього українського громадянства взяти масову участь у цьогорічних протестних демонстраціях проти плянового комуно-московського ґеноциду стосованого безперебійно супроти українського народу на його рідній землі.

Цьогорічні масові демонстрації українців Америки проти російщення України відбудуться в неділю, 16-го вересня 1984 року, і їх слід уважати продовженням минулорічних всегромадських протестів проти пляново переведеного тим самим ворогом українського народу масового голоду в 1932-33 роках, в наслідку якого згинуло понад сім мільйонів українців на своїй „медом і молоком текучій" землі.

Участю в цьогорічному концерті в Кеннеді центрі засвідчім, що ми дорожимо високими надбаннями української національної культури, знищити яку завзялися тоталітарні окупанти України.

28-го липня 1984 року.

За Центральну Управу ОДВУ:

Д-р Богдан Шебунчак **голова**

Мґр Володимир Яців **секретар**

ПРОПУЩЕНО ДВА ПРІЗВИЩА

Автором репортажу п.з. „Українці виступали біля Колізею в день відкриття Олімпіяди" („Свобода", ч. 149, з вівтірка, 7-го серпня ц.р.) є д-р Ярополк Шумський, прізвище якого помилково не подано.

У дописі М. Данчук—Решітник п.з. „Кінцевий іспит у Школі Українознавства Осередку СУМ" („Свобода" ч. 153 з суботи, 11-го серпня ц.р.) пропущено в коректі прізвище одної матуристки — Ліди Микитин, а прізвище іншого матуриста Михайла не Микитин, а Микитів. — Ред.

ЗАКЛИК

Середовище УГВР та Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України закликає своїх членів та прихильників середовища взяти участь у демонстрації у Вашінґтоні у неділю, 16-го вересня ц.р., щоб запротестувати проти поневолення України, і в концерті цього дня в Кеннеді центрі.

Мирослав Прокоп
Евген Стахів

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

мого БАТЬКА

бл. п.

Олексія Д. Заславця

співучасника створення Товариства Сприяння УНРаді,

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 26-го серпня 1984 р., о год. 12-ій дня на українському православному цвинтарі у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Син ЮРІЙ з Родиною

Повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих про смерть

ТАТІЯНИ КУПЧИНСЬКОЇ

ПАНАХИДА — у вівторок, 14-го серпня 1984 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

СЛУЖБА БОЖА — в середу, 15-го серпня 1984 р. о год. 9:30 в церкві св. Юра, а опісля похорон на українському православному цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

РОДИНА

В глибокому смутку повідомляємо, що дня 11-го серпня 1984 року несподівано відійшов у Вічність на 84-му році життя наш Дорогий і Незабутній

бл. п.

МИРОСЛАВ ПАВЛО КОЛТУНЮК

інженер гірник

б. поручник артилерії Української Галицької Армії, член-основник Товариства Українських Інженерів в Америці і б. працівник інженерної фірми Hardesty & Hanover в Ню Йорку.

ПАРАСТАС відбудеться у вівторок, дня 14-го серпня 1984 р. о год. 7.30 веч. в пох. зав. Петра Яреми, 129 Схід 7-ма вул.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в середу, 15-го серпня 1984 р. о год. 9-ій рано з того ж заведення до церкви св. Юра, де буде відправлена Служба Божа о год. 9.30, а звідтам на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

сестра — МАРТА ГЕРАСИМОВИЧ зі сином РОМАНОМ
племінниці — ЛІДІЯ ДЯЧЕНКО з Родиною
МАРТА ТАРНАВСЬКА з Родиною
СОНЯ ХРУЩ з Родиною
племінники — ОРЕСТ КОЛТУНЮК з Родиною
ЛЮБОМИР КОЛТУНЮК з Родиною
кузини — Родини ТРИШНЕВСЬКИХ
шваґерки — ОКСАНА РАК і МАРТА ЯРОШ з Родиною.

Замість квітів, Родина просить складати датки на Фонд Українських Катедр в Гарварді або на Український Музей в Ню Йорку.

У глибокому смутку ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що в понеділок, 6-го серпня 1984 року ненадійно заснула Вічним Сном на 32-му році життя наша Дорога і Улюблена Дружина, Донечка і Сестра

бл. п.

ОЛЯ ГАКАЛО-ОПАЛАК

ПАНАХИДА у вівторок, 14-го серпня 1984 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Bridgewater Funeral Home, 707 E. Main St., Bridgewater, N. J.

СЛУЖБА БОЖА в середу, 15-го серпня 1984 р. о год. 10-ій ранку в церкві-пам'ятнику св. Андрія у С. Бавнд Бруку. Похорон на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

муж — ТОМАС
батьки — ГАЛИНА і ФЕДІР
сестра — НІНА з чоловіком РОБЕРТОМ і сином ЕРІКОМ.

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що дня 10-го серпня 1984 р. відійшла у Вічність, на 77-му році життя, після тяжкої і довгої недуги, наша Найдорожча і Незабутня Сестра, Шваґрова і Тета

бл. п.

ІРИНА МІЛЯНОВСЬКА з Филиповичів

ПАРАСТАС відбудеться в середу, 15-го серпня 1984 р. о год. 8-ій веч. в пох. заведенні М. Насевича (109 E. Tabor Rd., Philadel phia, Pa.).

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в четвер, 16-го серпня 1984 р. о год. 9-ій рано з того ж пох. заведення до церкви Христа Царя при Каюґа вул., а опісля на український католицький цвинтар Пречистої Діви Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Горем прибиті:

сестри — ОЛЕНА ФИЛИПОВИЧ
СОФІЯ ВОНТОРСЬКА з чоловіком ОЛЕКСАНДРОМ
брати — КОРНЕЛЬ з дружиною МАРІЄЮ
братові — ЙОСИФА, ОЛЬГА
сестрінок — ЗЕНОН ВОНТОРСЬКИЙ
братанки — ЗЕНОВІЙ, ДАРІЯ, МАРТА з Родинами.
Ближча і дальша Родина в Америці.

Просимо про молитви.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що з Волі Всевишнього в четвер, 9-го серпня 1984 року упокоїлася в Бозі на 68-му році життя наша Найдорожча МАМА, СЕСТРА і БАБУНЯ

бл. п.

Софія Ярослава Гудь

ПАРАСТАС — у п'ятницю, 10-го серпня 1984 р. у похоронному заведенні Насевича, при 109 E. Tabor Road у Філядельфії, Па., о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН — у суботу, 11-го серпня 1984 р. з того ж похоронного заведення до церкви Благовіщення П.Д.М., Melrose Park, Pa., о год. 9-ій ранку, а опісля на український католицький цвинтар св. Марії у Факс Чейсі, Па.

Горем прибиті:

дочка — МАРІЯ БІДА з чоловіком СТЕПАНОМ і дочками АДРІЯНОЮ і ОЛЕКСАНДРОЮ
син — д-р ЮРІЙ з дружиною д-р ОКСАНОЮ БАЛТАРОВИЧ і дочками ЛАРИСОЮ і НАТАЛКОЮ
син — ОЛЕКСАНДЕР
сестра — МАРІЯ СТЕФАНИШИН
брат — ЄВГЕН СТЕФАНИШИН з дружиною ОЛЬГОЮ
брат — БОГДАН з сином ЮРІЄМ
та ближча і дальша Родина

В ЧИКАГО ДІЙШЛО до демонстрацій батьків у зв'язку з тим, що в липні Шкільна рада не продовжила контракту для першої муринки д-р Рут Лав, що була суперінтендантом шкіл у цьому місті. Під час засідання частина демонстрантів була за теперішньою директоркою шкільництва, а інші — проти неї, не дивлячись на те, що її наступником назначено також мурина.

В НЮ ЙОРКУ БУЛИ поранені робітники і поліцист під час нищення двох старих будівель у т.зв. дільниці Чесія при 22-ій вулиці Вест. Нищення цих будівель відбувалося без дозволу будівельного уряду, і тому справу цю будуть докладно розсліджувати.

ВІДКРИТТЯ СЕКСУАЛЬНОГО ЗЛОВЖИВАННЯ малолітних у дитячих осередках в Бронксі викликало докладну перевірку інших дитячих цілоденних садків. Вже відкрито два подібні випадки у стейті Ню Джерзі, а в повіті Вестчестер роблять заходи, щоб не допустити можливости подібних зловживань.

ГУБЕРНАТОР МАРІО КВОМО особисто перебрав переговори із страйкуючими працівниками шпиталів та домів опіки над хворими в Ню Йорку, тому, що страйк тягнеться вже чотири тижні та ніяк не можна дійти до узгіднень поміж працедавцями і працівниками.

АНТИУРЯДОВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ в Чіле продовжуються і поліція мусить вживати слізний газ і водні гармати для розпорошення демонстрантів. Спочатку поліція ставилася дуже поблажливо до маніфестуючих, але коли їхні маніфестації почали набирати політичної закраси, а організатори демонстрації провокували публіку до заколотів, поліція виступила дуже рішучо проти них і намагалася розділити демонстрантів на кілька менших груп. Не обійшлося при тому без арештів, поранень, особливо від каміння і пляшок, які кидали демонстранти на поліцію. Заступник міністра внутрішніх справ Альберто Кардеміль заявив кореспондентам, що заколоти влаштовують комуністи і їхні прихильники і, що уряд ніколи не погодиться на насильство, стосоване зумисне комуністами і прокомуністичними елементами.

Американці...

(Закінчення зі ст. 1)

Одним із цікавіших змагань було стріляння з лука; після чотириденного стріляння золоту медалю здобув Даррел Пейс, американський атлет, срібну медалю взяв теж американський лучник Ричард МекКіні, бронзову — японець Гірошімо Ямамото. Із жінок в стрілянні з лука висунулась на золоту медалю Гіянг-Сун Сео, Південна Корея, Лінгіян Лі взяла — срібну, бронзова медаля припала атлетці із Південної Кореї Гін Го Кім.

Кожна із точок оліпійської програми Олімпіяди у неділю, 12-го серпня, в останній день Ігрищ, була клясичним завершенням двотижневих змагань.

До скоків із 10-метрової плятформи приступило 12 найкращих змагунів. Золоту медалю здобув (710.96) Грег Луганіс — змагун, у якого, — як про нього кажуть, „поєднуються краса, грація і перфектність". Досі ніхто ще в скоках з плятформи не здобув такого високого точкування. Срібну медалю взяв Брус Кімбелл (643.50) і бронзову — китайський атлет Лі Кончінг (638.28).

У їзді верхи, у скоках із перешкодами-понад огорожі-узяли участь їздці з-поміж 28 національностей. Чемпіоном і золотим медалістом став американський їздець верхи Джо Фарґіс, проїхавши на коні Точ оф Клесс, без однієї помилки, понад усі огорожі, срібну взяв теж американець Конрад Гомфелд, їздець на коні Абдулла, бронзову — швайцарка Гайді Робіяні — на коні Джессіка.

У сольових виступах синхронізованого плавання, в останніх змаганнях перед маратоном, де кожна пливачка повинна була виказати якнайкращу синхронізацію її рухів із музикою, інтерпретацію та оригінальну й небуденну хореографію, -золоту медалю здобула американська пливачка Трейсі Руїз, яка виконала рухи під водою і на воді, до 12-ти різних змін мелодій і ритмів у музиці, які мали зміняти її настрій і цим самим спосіб її плавання; раніше Трейсі здобула золоту медалю у синхронізованому дуеті. Керолайн Валдо взяла срібну медалю, Мівоко Мітойоші — бронзову. Маратон був фінальною точкою змагань.

Американські атлети здобули для ЗСА 83 золоті медалі, 61 срібну і 30 бронзових; разом 174 медалі. Західня Німеччина взяла 58 медалів, Румунія — 53.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ 17-го СЕРПНЯ 1984 Р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Від. відбудуться о год. 7:30 веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо взяти чисельну участь. Чеки (дивіденди) просимо відібрати на зборах. Просимо приєднувати нових членів до УН-Союзу.

В. Марущак, рек. секр.

„Запорізькі герці"

Хор „Дніпро" і танцювальний ансамбль „Веселка", приготовляючись до виїзду до Венесуелі з оперетою „Запорізькі герці", поставили її ще раз у Судбурах в неділю, 6-го травня ц.р., в залі місцевої середньої школи у дещо зміненому складі, бо дехто з учасників не зміг приїхати.

Перед відкриттям сцени, оркестра настроювала слухачів достосованою музикою, а заповідач Левко Рогатин розповів коротко про Україну в XVII столітті. Відкрита сцена представляла українське село з того часу і людей різного віку, які по праці розважали себе співом і танцями. Танцюристи прекрасно виконували свої точки, а їх інструктор Д. Гарасимчук гордився ними, коли публіка нагороджувала їх довготривалими оплесками.

Тим часом з'являються два бандуриста (А. Павлюк і Павло Бігун), а заповідач розказує про причину їх прибуття. Бандуристи грають і співають бойові пісні, заохочуючи хлопців йти на Запорізьку Січ. Жіночий рід міняє свій настрій, бо передчувають від'їзд своїх близьких і любих. Коли бандуристи відходять, всі співають пісню „Їхав козак за Дунай..." Дівчина (солістка Оксана Рогатин-Макогон) прощається зі своїм милим (Орест Малюга), співаючи чутливу пісню, а він відспівує їй. Обоє в обіймах відходять углиб сцени. Пісня цілого гурту „Засвіт встали козаченьки" ще більше додала всім жалю. Співаючи, всі поволі відходять зі сцени, залишаючи залюблених Оксану і Ореста самих. І так скінчилася І-ша дія.

Перед відкриттям сцени ІІ-ої дії, заповідач Л. Рогатин говорив про працю і життя на селі по відході молоді на Січ. На сцені самі жінки і дівчата співають сумні пісні, а потім самі дівчата виводять всякі хороводи, співаючи і пританцьовуючи з вінками довкола дерева. Був також танок дівчат зі серпами. В тому часі жінки виконували щоденні роботи, як молотіння ціпом, просівання решетом і вишивання. Сольова пісня про милого урізноманітнювала і оживляла сцену. А ось дівчата зачинають весело танцювати і тим привабили старого козака (Орест Войтович), та втягнули його у свій танець. На це вбігає його жінка (М. Бабяк) і відганяє його від дівчат, однак, він пізніше з'являється знову і, щоб жінка його не пізнала, дівчата зав'язують його в хустку і танець продовжується разом з козаком. Жінка знову з'являється на сцені, цим разом спіймала і вивела чоловіка за сцену. Публіка була захоплена грою старого козака і дівчат і весело оплескувала їх. Ця сцена доказала, що наш народ вмів розраджувати себе в прикрий час. У нашому народі часто смуток і жаль з веселою розвагою чергувався.

Потім входить на сцену, співаючи, циганка-ворожка (Михайлина Мелровз), на яку ждали дівчата, а зокрема Оксана. Поворожила вона дівчатам і вони відходять, залишається лише Оксана. Циганка-ворожка дає їй випити вивар із зілля, щоб не тужила дуже. Одночасно недалеко на сцені виднів у притемненім світлі декляматорка (Лена Фонтейн), яка рецитує поему про казака і залюблену дівчину. Оксана, випивши вивар із зілля, зачинає співати і опускає голову вниз мовчки. Рецитаторка продовжує рецитувати поему і цим закінчується дія.

Цим разом ролю циганки -ворожки грала струнка 15-літня учениця Михайлина Белровз. Бажаємо Оксані і Михайлині добрих успіхів у дальших їх виступах на сцені.

До 3-ої дії приграє оркестра, а заповідач розповідає зміст третьої дії і пояснює чому і як пишуть козаки лист до турецького султана. На сцені саме козацтво співає бойові пісні, а потім пишуть листа під диктант отамана Сірка (В. Рогатин). При тому козаки поводяться свобідно і певні себе. Зі змісту листо було видно, що козаки відважні і завзяті і будуть відбивати турків, якщо зайде потреба.

Слідують вправи козаків зі списами і шаблями, переплітувані історичними піснями з заспівом Павла Бігуна. Також молодші козаки виконували запорізький танець із виступом 10-літнього хлопця Степана Войтовича, який пішов на Січ разом зі своїм батьком. Озброєні козаки, співаючи, маршують по сцені, а коли підійшли наперід сцени, стають і окликом „слава" вбивають шаблі в землю. Жінки і дівчата підходять ближче і заповнюють сцену. Всі клякають, а з-поміж гурту підноситься вгору хрест. Всі співають пісню „Під Твою милость". Настрій збільшує сольова пісня „До Божої Матері" (Оксана Рогатин), а заповідач згадує про тих, що впали за волю народу. Сцена закривається і поволі відкривається, тоді ті, що виступали в головних ролях, йдуть серединою наперед сцени, а з боків виходять: Оля Рогатин, постановниця оперети і диригентка хору, та Женні Турнер, артистичний керівник. Так закінчується оперета „Запорізькі герці".

Добре виконання аматорів і краса української народної ноші викликали у глядачів захоплення і бурхливі оплески.

Склад оркестри: М. Басалига, піяніно, Яр. Чевінець, акордеон; І. Бігун і Шелебей гітари.

Д. Зубаль

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО ФІГО, член УНС Відд. 283 Т-ва Запорозька Січ в Обурні, Н.Й., помер 27-го червня 1984 року на 73-му році життя. Нар. 1910 року в Обурні, Н.Й. Членом УНС став 1948 року. Залишив у смутку дружину Марію, сина Дениса з родиною, три доньки Соню, Каролину і Марію Анну 12 внуків, брата Йосифа та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 30-го червня 1984 року на цвинтарі св. Йосифа в Обурні, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Г. Гавришків, секр.

ІВАН СВИК, член УНС Відд. 53-го ім. св. Миколая в Піттсбурзі, Па., помер 26-го червня 1984 року на 65-му році життя. Нар. 1919 року в Піттсбурзі, Па. Членом УНС став 1937 року. Залишив у смутку дружину Анну і доньок Юдиту Коничну і Донну Ралл. Похорон відбувся 30-го червня 1984 року на цвинтарі Гайвуд в Піттсбурзі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

ВІКТОР ВЕРБЯНСЬКИЙ, член УНС Відд. 499-го ім. А. Волошина в Елкгарті, Інд., помер 29-го червня 1984 року на 79-му році життя. Нар. 24-го лютого 1905 року в Бродах, Україна. Членом УНС став 1953 року. Залишив у смутку дружину Софію, 3-ох синів, 2 дочки, 13 внуків і 7 правнуків. Похорон відбувся 2-го липня 1984 року на цвинтарі св. Вінсента в Елкгарті, Інд.

Вічна Йому Пам'ять!
Софія Вербянська, секр.

АНАТОЛІЙ ГУДЗОВСЬКИЙ член УНС Відд. 457-го в Ню Йорку, Н.Й., помер 7-го травня 1984 року на 85-му році життя. Нар. 22-го січня 1900 року в Україні. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Ольгу, сина Юрія і дві внучки Ніколю і Ніну Біянку. Похорон відбувся на українськім православнім цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Олена Кіляр, секр.

ВОЛОДИМИР ГОЛТ, член УНС Відд. 178-го ім. Св. Марії в Манчестері, Н.Г., помер 14-го травня 1984 року на 82-му році життя. Нар. 1902 року в Україні. Членом УНС став 1926 року. Залишив у смутку дружину Анну і троє племінників. Похорон відбувся 16-го травня 1984 року, на цвинтарі св. Йосифа в Бедфорді, Н.Г.

Вічна Йому Пам'ять!
Марія Беднарчик, секр.

ІВАН ПИЦКО, член УНС Відд. 301-го ім. Дмитра Вітовського в Чикаго, Ілл., помер 8-го червня 1984 року на 69 році життя. Народився 1915 року. Членом УНС став 1970 року. Залишив у смутку брата Василя і сестру Анну Саламаху. Похорон відбувся 12-го червня 1984 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

АННА ТКАЧИК, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаго, Ілл., померла 13-го червня 1984 року на 90-му році життя. Нар. 6-го липня 1984 року в Реченій, Долина, Україна. Членом УНС стала 1952 року. Залишила в смутку дочку Стефанію Галамай, зятя Івана, внуків Ярему, Любомира і Зенона. Похорон відбувся 16-го червня 1984 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Василь Семків, секр.

ПЕТРО САФІЯН, член УНС Відд. 238-го ім. Євгена Коновальця в Бостоні, Масс., помер 14-го червня 1984 року на 73-му році життя. Нар. 15-го вересня 1911 року. Членом УНС став 1941 року. Залишив у смутку дружину Теклю, одну дочку, двоє внуків і 3-ох правнуків. Похорон відбувся 16-го червня 1984 року на цвинтарі Мавнт Говп в Джамайка Плейн, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!
Анна Ремик, секр.

ДМИТРО МЕЛЬНИК, член УНС Відд. 407-го в Торонто, Онт., помер 15-го червня 1984 року на 63-му році життя. Нар. -го грудня 1923 року в Україні. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку дружину Ксеню і дітей Анну Марію і Соню Славу.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

МИКОЛА Ю. ХМІЛЬ, член УНС Відд. 325-го Т-ва Запорозька Січ в Брукліні, Н.Й., помер 4-го липня 1984 року на 50-му році життя. Нар. 1934 року в місті Ню Йорку. Членом УНС став 1962 року. Залишив у смутку дружину Ґльорію і племінницю Семчишин. Похорон відбувся на цвинтарі св. Вознесення в Манзі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

МАРІЯ КАРПЯК, член УНС Відд. 153-го ім. Л. Мишуги у Філядельфії, Па., померла 5-го липня 1984 року на 81-му році життя. Нар. в Пінську Україна. Членом УНС стала 1952 року. Залишила в смутку велику родину українських акторів. Похорон відбувся 9-го липня 1984 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Іван Скіра, секр.

МАРІЯ ФРЕНКЕВИЧ, член УНС Відд. 65-го ім. св. Володимира в Елізабет, Н.Дж., померла 9-го липня 1984 року на 89-му році життя. Нар. 1895 року в Шенандоа, Па. Членом УНС стала 1925 року. Залишила в смутку синів Василя і Юрія, сестру Марію Анну Гульник, вісім внуків і 21 правнуків і двох пра-правнуків. Похорон відбувся 12-го липня 1984 року на цвинтарі св. Ґертруди в Колонії, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
А. Смит, секр.

КАТЕРИНА БІЛИНСЬКА, член УНС Відд. 32-го ім. Олега Ольжича у Філядельфії, Па., померла на 60-му році життя. Нар. 1924 року в Тарнополі, Україна. Членом УНС стала 1970 року. Залишила в смутку мужа Омеляна і двох синів. Похорон відбувся 9-го липня 1984 року на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

ЯРОСЛАВ ШОКАЛЮК, член УНС Відд. 102-го ім. Свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо, помер 6-го липня 1984 року. Нар. 30-го жовтня 1912 року. Залишив у смутку дружину Катерину, сина Петра, доньок Марту і Александру Клярк, 6 внуків, брата Володимира, сестер Марію і Стефанію. Похорон відбувся 9-го липня 1984 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Бобечко, секр.

ЛЕВ ЧУЧМАН, член УНС Відд. 175-го ім. св. Миколая в Дітройті, Миш., помер 8-го липня 1984 року на 84-му році життя. Нар. 1901 року в Буську, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку брата, братову і братанку. Похорон відбувся 11-го липня 1984 року на цвинтарі св. Ядвіґи в Дітройті, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!
Ярослав Базюк, секр.